

Strandvondsten van zeldzame oesters in het jaar 2016

Arie Twigt

Beach findings of rare oysters in the year 2016

Summary

For 2016 two new oyster species for the Netherlands are reported from beaches. The first was found by Toon Govaarts and Katarina Homan on April 30, on the Wadden isle of Schiermonnikoog (province of Groningen): *Dendostrea frons* (Linnaeus, 1758). The second species was found by Gijsbert Twigt on July 16 in Katwijk (province of Zuid-Holland): *Isognomon bicolor* (C. B. Adams, 1845). On the same day and at the same place *Pinctada imbricata imbricata* (Röding, 1798) was recorded. *Neopycnodonte cochlear* (Poli, 1795) was reported by Theo Kiewiet from Ameland (another Wadden isle, province of Friesland) on January 27.

Inleiding

Afgelopen jaar werden er vierzeldzame soorten oesters gevonden in ons land. Op het strand van Schiermonnikoog, Ameland en Katwijk. Er zaten twee nieuwe soorten bij voor Nederland en twee soorten die hier maar zelden zijn gevonden.

De eerste: 27 januari op Ameland

Theo Kiewiet vond op deze dag een touw met daarop drie exemplaren van de Lepeloester *Neopycnodonte cochlear* (Poli, 1795) (fig. 1). De soort maakt deel uit van de familie Gryphaeidae. De soort komt voor in de Middellandse zee (Tunesië), Madagaskar, Golf van Mexico, het Belgische deel van de Noordzee, Frankrijk en de Noord-Atlantische Oceaan (WoRMS). Ook is er fossiel materiaal gevonden in Nederland (Moerdijk & Janssen, 2010).

De tweede: 30 april op Schiermonnikoog

Op deze datum vonden Toon Govaarts en Katarina Homan in de vloedlijn bij paal 16 een touw dat begroeid was met een denmossels en een aantal oesters; deze werden door Thijs de Boer gedetermineerd als *Dendostrea frons* (Linnaeus, 1758) (fig. 2). Het gaat om de eerste vondst in Nederland (Schelpenmuseum.nl)! De soort maakt deel uit van de familie Ostreidae. *Dendostrea frons* komt voor in de Middellandse Zee en in Midden-Amerika (WoRMS).

En ten slotte: 16 juli in Katwijk

Mijn broer Gijsbert Twigt vond op het strand ten zuiden van Katwijk een fragment van een plastic emmer met daarop een exemplaar van *Pinctada imbricata imbricata* (Röding, 1798) (Tëmkin, 2010) en 5 exemplaren van *Isognomon bicolor* (C.B. Adams, 1845). De laatste was nog nooit eerder gevonden in Nederland! Beide soorten maken deel uit van de familie Pteriidae. Beide soorten komen voor in Midden-Amerika (WoRMS).

Hoe kunnen schelpen van zo ver weg hier komen?

Het is toch bijna ondenkbaar dat schelpen van zo ver weg hierheen komen drijven? Hoe kan het dat voorwerpen helemaal uit de Caribische Zee hierheen komen? Of komen ze uit een aquarium of van een verzamelaar die opruiming heeft gehouden? Zijn de schelpen misschien aangevoerd door schepen?

Allemaal vragen waar we mee te maken hebben met dit soort vondsten. Als voorbeelden nemen we de soorten *Isognomon bicolor* en *Pinctada imbricata imbricata*. Beide soorten komen voor in het Caribisch gebied. Om te weten te komen of het eigenlijk wel kan dat deze soorten spontaan hierheen kwamen moeten we de zeestromen bekijken.

En het kan inderdaad, er gaat een zeestroom vanuit het Caribisch gebied langs de oostkust van de VS en Canada, tussen IJsland en Ierland door, om Schotland en dan zo de Noordzee in. Een tocht van meer dan 8000 kilometer! Hoewel dat een heel grote afstand is, is het mogelijk. De kans dat een drijvend voorwerp langs die route hierheen komt is zeer klein omdat de zeestroming zich op sommige plaatsen splitst. Maar het is zeker niet uniek dat schelpen en voorwerpen van zo ver weg in Nederland aanspoelen. Het is namelijk al meerdere malen gebeurd. (De Bruyne & De Boer, 2008).

Ook de begroeiing van het voorwerp waarop de schelpen zaten getuigt van een lange reis. Het plastic is verweerd en het zat vol met mosseltjes en eieren van een *Nassarius* [waarschijnlijk *Nassarius reticulatus* (Linnaeus, 1758)]. Via schepen aangevoerd zou ook nog kunnen maar dan zou je verwachten dat het plastic voorwerp nog intact was en dus niet zo'n begroeid fragment.

Dankwoord

Graag zou ik Toon Govaarts en Katarina Homan willen bedanken voor het maken van een aantal foto's speciaal voor dit artikel. Tevens dank aan Theo Kiewiet voor het beschikbaar stellen van zijn waarneming plus foto's. Ook dank aan de redacteuren Gerard Majoor en Jeroen Goud voor de hulp bij het schrijven van het artikel.

Geraadpleegde bronnen

- DE BRUYNE, R.H. & TH.W. DE BOER, 2008. Schelpen van de Waddeneilanden. Gids van de schelpen en weekdieren van Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog. – Fontaine Uitgevers, 's-Gravenland.
- HUBER, M., 2010. Compendium of Bivalves. – ConchBooks, Hackenheim, pp. 175 en 606.
- MOERDIJK P.W. & A.W. JANSSEN, 2010 Fossiele schelpen van de Nederlandse kust. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Fig. 1. Twee exemplaren van *Neopycnodonte cochlear*, gevonden op Ameland. Foto Theo Kiewiet.

Fig. 2. Het touw met daarop exemplaren van *Dendostrea frons*, gevonden op Schiermonnikoog. Foto Toon Govaarts en Katarina Homans.

Fig. 3. Eén exemplaar van *Pinctada imbricata imbricata* en één van *Isognomon bicolor* (rechts), gevonden bij Katwijk. Foto Arie Twigt.

TĚMKIN, I., 2010. Molecular phylogeny of pearl oysters and their relatives (Mollusca, Bivalvia, Pterioidea). BMC Evolutionary Biology 10 (342): 1-28.

WWW.SCHELPENMUSEUM.NL. Geraadpleegd 17-11-2016.

WoRMS. WWW.WORMS.ORG. Geraadpleegd 17-11-2016.

Adres van de auteur
arietwigt4@gmail.com